

MÄSSINGLEGERING CW603N

Automatmässing enligt ASTM C36000 i form av stång. Legeringen kan vara ett alternativ till CW614N och CW607N om man önskar bättre kallformbarhet än hos CW614N och bättre skärbarhet än hos CW607N.

CW603N är godkänd enligt 4MS listan för produkter i kontakt med dricksvatten, grupp C-D.

Sammansättning

CW603N	Cu	Zn	Pb	Al	Fe	Ni	Sn	Övriga
Gränser	60.0-62.0	Rest	2.5-3.3%	<0.05%	<0.3%	<0.3%	<0.2%	<0.2%*

*Enligt 4 MS

Standardisering

Legeringen motsvarar enligt internationell norm

CW603N	CuZn36Pb3
--------	-----------

SS-EN 12164, stång för skärande bearbetning

SS-EN 12166, tråd för allmän användning

SS-EN 12167, profiler och rektangulär stång för allmän användning

Strukturtyp

(α + β)-fas jämte blyfas.

Användningsexempel

Stång. Bockade handtag, detaljer för kontaktpressning.

Spänningsfrihet

Stång får ej uppvisa sprickor efter provning enligt SS-ISO 6957 Kopparlegeringar "Ammoniakprov för bestämning av hårdighet mot spänningskorrosion".

Måttlig påkänning enligt normen skall tillämpas.

Avzinkningshårdighet

Legering CW603N är ej avzinkningshårdig.

Värmebehandling

Avspänningsglödning. Temperatur 330-350°C. Tid 1-2 timmar (max). Avspänningsglödning bör ske efter all färdigställande kallformning, som ger höga kvarvarande spänningar i materialet. Den kan även vara motiverad efter skärande bearbetning. Man minskar härigenom risken för spänningskorrosions orsakad av inre spänningar.

Fysikaliska egenskaper

Storhet	Värde	Enhet
Densitet	8500	kg/m ³
Smälttemperatur	885-890	°C
Värmekapacitet vid 20°C	0.38	kJ/(kg°C)
Resistivitet vid 20°C ¹	64	nΩm
Temperaturkoefficient för resistans vid 20°C, gäller 0-100°C	0.0016	°C
Elektrisk konduktivitet vid 20°C ¹	14 28%	MS/m IACS ¹
Värmeledningsförmåga vid 20°C	120	W/m°C
Längdutvidgningskoefficient, 20-300°C	21*10 ⁻⁶	°C
Elasticitetsmodul	110	GPa
Skjuvmodul	36	GPa

¹⁾ IACS = International Annealed Copper Standard. 100% IACS motsvarar resistiviteten 17.241 nΩm och konduktiviteten 58 MS/m.

Formbarhet

Varmformbarheten är god. Lämplig temperatur 650-775°C. Man bör vid värmning före smidning bevaka att temperaturen ej överstiger det angivna intervallet och att tiden vid temperatur är så kort som möjligt. I annat fall kan materialet få kraftig kornfillväxt som lätt leder till sprickor vid smidningen.

Kallformbarheten i varmbearbetat och glödगत tillstånd är ganska god. Formbarheten avtar med ökande hårdhet. Avspänningsglödning efter kallformning, se Värmebehandling.

Korrosionshårdighet

Koppar är en förhållandevis ädel metall. Koppar och dess legeringar har därför liten benägenhet att reagera med omgivningen. Till följd härav har kopparmaterialen i regel mycket god korrosionshårdighet. Såsom är fallet med alla bruksmetaller kan emellertid under ogynnsamma förhållanden korrosion inträffa. Vilken typ av korrosion som härvid uppkommer beror dels av miljön, dels av legeringens sammansättning.

Korrosionshårdigheten hos CW 603 N:

Korrosionstyp	Korrosionshårdighet	Kommentar
Spänningskorrosion	Nöjaktig	Korrosionstypen uppträder endast vid samtidig närvaro av höga spänningar i materialet och ett korrosivt medium innehållande ammoniak och fukt. (Se <i>Värmebehandling</i> .)
Avzinkning	Dålig	Korrosionstypen uppträder endast vid exponering i vatten eller fuktig atmosfär, företrädesvis vid förhöjd temperatur och vid närvaro av klorider.
Erosionskorrosion	Ganska god	

Skärande bearbetning

Legeringstypen är mycket lätt att bearbeta och hög ytkvalitet är lätt att uppnå. Spånorna är korta. Legeringen är lämplig för bearbetning i automater.

Verktygs- och skärdata. Hårdmetall, enligt ISO-grupp K10.

Skärdata	Hårdmetall	Snabbstål
Spånvinkel	2-6°	0-3°
Lutningsvinkel	0°	0°
Släppningsvinkel	4-6°	0-6°
Skärhastighet	ca 300 m/minut eller snabbare	ca 150 m/minut eller snabbare
Skärvätska	Torr eller skärolja	Emulsion eller skärolja

Svetsning och lödning

Den höga blyhalten medför vid svetsning att materialet blir varmsprött och svetsen porig. För de olika svetsmetoderna gäller:

Svetsmetod	Lämplighet	Kommentar
Smält och motståndssvetsning	Dålig	Kan ej utföras med gott resultat
Svetslödning	Dålig	Beroende på den ringa skillnaden mellan grundmaterialets smälttemperatur och lodets arbetstemperatur.
Hårdlödning	Nöjaktigt, går att utföra med silverlod och silverfosforkopparlod	Är svår att utföra med fosforkopparlod och kan ej med gott resultat utföras med mässingslod (se svetslödning).

Mjuklödning	Utmärkt	Är mycket lätt att utföra
-------------	---------	---------------------------

Ytbehandling

Mekanisk ytbehandling såsom slipning, borstning, blästring och polering utförs med konventionella metoder.

Betning (icke-oxiderande betning) utförs lämpligen med utspädd svavelsyra vid rumstemperatur.

Betning till metalliskt ren yta (oxiderande betning) utförs lämpligen med betbad innehållande oxidationsmedel såsom peroxid, salpetersyra eller dikromat. För betning till hög glans används främst salpetersyrerik bad (blankbetbad).

Kemisk och elektrolytisk polering är lätta att utföra med blandningar av koncentrerade syror, t ex fosforsyra, salpetersyra och ättiksyra.

Putsning utförs lämpligen med i handeln förekommande putsmedel för koppar.

Mörkfärgning är lätt att utföra med våtkemiska metoder, varvid mörka sulfid- eller oxidskikt erhålls.

Lackering med klarlack gör att erhållet utseende vid t ex putsning eller färgning bibehålls under lång tid. För krävande ändamål finns klarlack som innehåller en missfärgningshämmande inhibitor.

Metallisering (metallisk ytbeläggning) är lätt att utföra.

Mekaniska egenskaper

Nordic Brass Gusum kvalité av CW603N uppfyller och överträffar kraven i standarder som beskriver denna legering. För att ge uppfattning redovisas nedan erfarenhetsvärden enligt materialtillstånd "M" i EN standard. Dessa värden är att anse som riktvärden för levererat material.

Storhet	Värde	Enhet
Rm, Brottgräns	>350	MPa
Rp02, Resttöjning	~ 300	MPa
A5, Brottörlängning	>20	%
HB, Hårdhet Brinell	~ 110	HB